

La sequera **amenança** l'Àfrica austral

Una sequera, de les pitjors que s'han conegut en el darrer segle, amenaça la vida de centenars de milers de persones de l'Àfrica austral. La catàstrofe s'ha agreujat per l'extensió de la sida, que en algunes regions subsaharianes afecta un terç de la població.

Segons les dades del Programa Alimentari Mundial (PAM) i l'agència de les Nacions Unides per l'Alimentació i l'Agricultura (FAO), deu milions de persones podrien passar gana en els propers mesos a Malawi, Zimbabwe, Lesotho i Swazilàndia. El document no comptabilitza Zàmbia, Moçambic i Angola, que també pateixen una sequera. La tragèdia només es pot evitar, segons les dues organitzacions, si es distribueixen amb urgència 1,2 milions de tones d'aliments entre els camperols afectats.

Desastre nacional a Zàmbia. Aquest país, potser el més colpejat juntament amb Malawi, el president, Levy Mwanawasa, ha declarat el desastre nacional. "Faig una apassionada crida a la comunitat internacional perquè ens assisteixi en aquest temps de necessitat", ha proclamat.

Segons les xifres del Govern, la sequera afecta sis dels deu milions d'habitants de Zàmbia. La collita d'aquest any de blat de moro, un producte essencial en la dieta del sud de l'Àfrica, va ser de tan sols 490.000 tones, lluny de les 700.000 d'anys anteriors.

A Malawi, un petit país enclavat entre Moçambic, Zàmbia i Tanzània, la fam ja ha causat la mort de desenes de persones. "Em recorda l'Etiòpia de fa vint anys", ha assegurat Cécile, una monja, al diari *Le Monde*.

Al principi d'any, quan es feien sentir els primers efectes de la sequera, el president, Bakili Muluzi, va declarar el país en "estat de fam" i va demanar una ajuda internacional que no acaba d'arribar.

Zimbabwe, considerat el graner de l'Àfrica austral, també ha perdut bona part de les collites a causa de la sequera per-

sistent. És el mateix que passa a Lesotho, un petit regne muntanyós, a Swazilàndia, a Angola, que acaba de sortir d'una guerra que s'ha allargat durant més de trenta anys, i a Moçambic.

Un problema estructural. Els experts consideren que la sequera no és l'única explicació del desastre. "El problema és estructural", asseguren els agrònoms de la FAO i el PAM. Un diagnòstic que comparteixen alguns funcionaris de la Unió Europea, que destaquen la mala gestió dels estocs de cereals i la corrupció. A Malawi, per exemple, el Govern es va vendre una part dels estocs de seguretat en un moment en què el preu internacional del blat de moro era molt alt.

En molts casos, els camperols han abandonat els conreus de subsistència per treballar en les plantacions de tabac, cafè o canya de sucre, on guanyen uns diners, pocs, necessaris per comprar els productes de primera necessitat de la família. Amb la sequera, s'han disparat els preus del blat de moro, que els camperols no poden comprar. I com passa en sequeres anteriors, les famílies primer es mengen les reserves, i després les llavors.

A Zimbabwe, la crisi alimentària també està provocada pel descens en la producció de les finques dels blancs, sotmesos a un assetjament del president, Robert Mugabe. D'exportador de cereals, Zimbabwe ha passat a dependre de l'ajuda internacional a causa de la sequera i la paràlisi del sector agropecuari des de fa un parell d'anys, des que Mugabe va endegar una ofensiva per expropiar les finques dels blancs.

Les inundacions de Moçambic. Moçambic encara pateix les conseqüències de les inundacions, que van arrasar

La terrible sequera que pateix l'Àfrica conviu i reforça altres xacres d'aquest continent, com la fam o la sida. Caldria distribuir 1,2 milions de tones d'aliments entre els camperols afectats per la falta de pluges per tal que la crisi no fos encara més greu.

collites i deixar milers de camperols sense les millors terres. A Angola, la situació és tan alarmant com abans de la signatura de l'alto el foc, l'abril, entre el Govern i la insurgent Unió Nacional per la Independència Total d'Angola (UNITA). Segons l'organització Metges Sense Fronteres (MSF), en algunes zones, com ara Cuemba, el 5% de la població mostra signes de desnutrició. En el cas d'Angola, el principal culpable no és la sequera,

sinó la guerra, que ha causat la mort de mig milió de persones, ha destruït les principals infraestructures i ha impedit, durant molt temps, que els camperols conreessin la terra.

Sense produir res, la població rural anglesa depèn totalment de l'ajuda internacional, distribuïda mitjançant el PAM. Una ajuda de vegades difícil de fer arribar als exhausts camperols a causa de les mines (12 milions, un 1 *per capita*) i la

manca de material. Amb la pau, els camperols de les zones controlades anteriorment per la UNITA s'han agrupat en uns campaments per rebre aliments i assistència mèdica. Segons el diari *Jornal de Angola*, 300.000 persones han acudit als campaments. Una quarta part de la població (uns 3 milions d'un total de 12) es troba desplaçada.

Antoni Castel

“La prioritat és l'aigua”

El creixent desinterès dels països rics amb els problemes dels països pobres va quedar de nou palès en la recent cimera de la FAO, l'agència de les Nacions Unides per l'Alimentació i l'Agricultura, celebrada a Roma. A les sessions solament van assistir dos caps de Govern del nord, l'italià Silvio Berlusconi i l'espanyol José María Aznar. El primer, com a amfitrió de la cimera; el segon, en representació de la Unió Europea, que ha presidit fins al 30 de juny.

Malgrat l'absència dels seus caps d'estat, els delegats dels països rics van imposar les seves tesis. En el document final, s'incideix en la necessitat de donar suport a la liberalització dels intercanvis i al desenvolupament de la biotecnologia. El primer punt va ser contestat per alguns representants, que van destacar la hipocresia dels Estats Units i la Unió Europea, que demanen una liberalització dels intercanvis però mantenen una agricultura subvencionada, amb la qual els països del sud no poden competir. “Si eliminem les subvencions agrícoles

durant un dia, acabarem amb la fam”, va assegurar el ministre brasiler d'Agricultura, Marcus de Morães. Unes crítiques mal encaixades per la delegació nord-americana, que va atacar les ajudes del Japó i la Unió Europea als seus agricultors.

La biotecnologia, la panacea per acabar amb la fam segons els Estats Units, tampoc convenç el Sud. “La nostra prioritat és l'aigua, no la biotecnologia”, va declarar el director general de la FAO, el senegalès Jacques Diouf.

Al fòrum, en el qual van participar les ONG que defensen “la sobirania alimentària”, les conclusions van ser més polítiques, fins al punt que no es va aconseguir redactar res en comú amb la cimera oficial. Com es pot llegir en el text del fòrum, el comerç internacional, conduït per un model econòmic hegemònic, és responsable de la fam i la malnutrició, que afecten 800 milions de persones. Una xifra que la cimera s'ha compromès a reduir a la meitat l'any 2015, una promesa que ja sentida fa sis anys. A. C.